

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: M. Alexei)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Anton, D. Dulghieru, I. Secrieru)

D E C I Z I E

12 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Marina Melnic
împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Casa Națională de Asigurări
Sociale și executorul judecătoresc Natalia Ganța-Cupcea cu privire la repararea
prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a
hotărârii judecătorești,
împotriva încheierii din 18 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 8 iulie 2020, Marina Melnic a depus cerere de chemare în judecată împotriva
Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Casa Națională de Asigurări Sociale și
executorul judecătoresc Natalia Ganța-Cupcea cu privire la constatarea faptului
încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și
repararea prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 28 octombrie 2020 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru s-a
admis parțial acțiunea înaintată de Marina Melnic.

La 2 noiembrie 2020, Ministerului Justiției a contestat cu apel hotărârea primei
instanțe, solicitând instanței casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de
respingere integrală a acțiunii.

La 27 noiembrie 2020, executorul judecătoresc Natalia Ganța-Cupcea a
contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând instanței casarea acesteia cu
emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 11 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs
cererii de apel declarate de Ministerului Justiției și de executorul judecătoresc
Natalia Ganța-Cupcea, s-a comunicat acestora despre necesitatea prezentării prin
intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău (mun. Chișinău, str. Teilor 4) a
cererii de apel motivate pe suport de hârtie cu atâtea copii câți participanți la proces
sânt, acordându-le pentru aceasta un termen de 5 zile din momentul recepționării
încheierii.

Copia încheierii din 11 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată
părților la data de 21 ianuarie 2021.

La 28 ianuarie 2021, Ministerului Justiției, prin intermediul poștei electronice,
a expediat cererea de apel motivată.

Executorul judecătoresc Ganța-Cupcea Natalia, nu s-a conformat cerințelor încheierii 11 ianuarie 2021 și nu a prezentat cererea de apel în conformitate cu exigențele legii.

Astfel, prin încheierea din 18 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-au restituit cererile de apel depuse de Ministerul Justiției și de executorul judecătoresc Natalia Ganța-Cupcea. S-a remis apelanților Ministerului Justiției și executorului judecătoresc Natalia Ganța-Cupcea, cererea de apel cu înscrisurile prezentate. S-a explicat apelanților Ministerului Justiției și executorului judecătoresc Natalia Ganța-Cupcea că restituirea cererii de apel nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată în termenul și în modul stabilit a aceluiași apelant, cu cerere de apel, împotriva aceleiași hotărâri, cu același obiect și temeuri, dacă apelantul a lichidat neajunsurile.

La 10 martie 2021, prin intermediul poștei electronice, și la 12 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Ministerul Justiției a declarat recurs, împotriva încheierii din 18 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia.

În motivarea recursului a invocat că consideră încheierea instanței de apel pasibilă casării, deoarece la adoptarea acesteia instanța a calculat eronat termenul acordat prin încheierea de a nu da curs apelului, specificând că apelanta s-a conformat exigențelor încheierii.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 18 februarie 2021.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copieii încheierii prin scrisoarea de însoțire din 2 martie 2021 (f.d. 142), astfel, recursul declarat la 10 martie 2021, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427, lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Materialele cauzei atestă că la 8 iulie 2020, Marina Melnic a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 28 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial acțiunea înaintată de Marina Melnic.

La 2 noiembrie 2020, Ministerului Justiției a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând instanței casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

La 27 noiembrie 2020, executorul judecătoresc Natalia Ganța-Cupcea a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând instanței casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 11 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel declarate de Ministerului Justiției și de executorul judecătoresc Natalia Gața-Cupcea, s-a comunicat acestora despre necesitatea prezentării prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău (mun. Chișinău, str. Teilor 4) a cererii de apel motivate pe suport de hârtie cu atâtea copii câți participanți la proces sânt, acordându-le pentru aceasta un termen de 5 zile din momentul recepționării încheierii.

Copia încheierii din 11 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată părților la data de 21 ianuarie 2021.

La 28 ianuarie 2021, Ministerului Justiției, prin intermediul poștei electronice, a expediat cererea de apel motivată.

Ulterior, prin încheierea din 18 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-au restituit cererile de apel depuse de Ministerul Justiției și de executorul judecătoresc Natalia Gața-Cupcea. S-a remis apelanților Ministerului Justiției și executorului judecătoresc Natalia Gața-Cupcea, cererea de apel cu înscrisurile prezentate. S-a explicat apelanților Ministerului Justiției și executorului judecătoresc Natalia Gața-Cupcea că restituirea cererii de apel nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată în termenul și în modul stabilit a aceluiași apelant, cu cerere de apel, împotriva aceleiași hotărâri, cu același obiect și temeuri, dacă apelantul a lichidat neajunsurile.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierea recurată a fost adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementau acțiunile instanței la acea fază a procesului.

În susținerea acestei concluzii urmează a reține și prevederile art. 368, alin. (1) Cod de procedură civilă, care statuează că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Pornind de la prevederile normelor de drept menționate, Colegiul conchide că instanța de apel corect nu a dat curs cererii de apel și ulterior a restituit cererea de apel, în cazul în care apelantul nu s-a conformat dispozițiilor încheierii din 11 ianuarie 2021.

Totodată, Colegiul învederează că încheierea din 11 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată participanților la proces prin intermediul poștei electronice la data de 21 ianuarie 2021 (f.d. 125).

În conformitate cu prevederile art. 100 alin. (1)-(1¹) Cod de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară. Cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sunt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice. Actele de

procedură expediate prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră comunicate.

În sensul art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 111 Cod de procedură civilă, statuează că actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.

Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

În temeiul art. 112 alin. (3)-(4) Cod de procedură civilă, actul de procedură pentru care este stabilit un termen poate fi îndeplinit până la ora 24 a ultimei zile din termen. Dacă cererile de apel sau de recurs, documentele sau sumele bănești au fost predate la oficiul poștal sau la telegraf, sau prin alte mijloace de comunicație înainte de ora 24 din ultima zi a termenului, actul de procedură se consideră îndeplinit în termen.

Dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora care încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

În conformitate cu prevederile art. 115 Cod de procedură civilă, la cererea participanților la proces interesați, instanța de judecată poate prelungi termenul de procedură stabilit de instanța de judecată. Termenul poate fi prelungit pentru același temei o singură dată. Termenul de procedură stabilit de lege nu poate fi prelungit, fiind aplicabil art. 116.

Corespunzător, în temeiul art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Art. 10 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, statuează că sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de

procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În conformitate cu art. 61 Cod de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Astfel, instanța de apel corect a specificat că în termenul acordat pentru înlăturarea neajunsurilor cererii de apel, Ministerul Justiției nu li-a înlăturat, precum și nu a comunicat despre imposibilitatea de înlăturare a acestora și nu a solicitat prelungirea termenului de procedură, ori, în termenul acordat, nu a prezentat cererea de apel motivată, ceea ce atestă că indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, nu au fost îndeplinite, fapt ce a impus restituirea cererii de apel.

În speță, Colegiul învederează că apelantul în termenul acordat de instanța de apel nu a depus cererea de apel motivată, în situația în care Ministerul Justiției a depus cererea de apel motivată prin intermediul poștei electronice la data de 28 ianuarie 2021, pe când precum rezultă din actele cauzei termenul limită de prezentare a cererii de apel a fost data de 26 ianuarie 2021.

Așadar, în conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Colegiul mai învederează că conform jurisprudenței CtEDO (Ghirea contra Moldovei, cererea nr. 15778/05, hotărârea definitivă din 26 septembrie 2012), principiul egalității armelor este unul din elementele noțiunii mult mai largi a procesului echitabil, care prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. Curtea notează că aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale (Varnima Corporation International S.A. vs Grecia, nr. 48906/06, §27, 28 mai 2009; Ben Naceur vs Franța, nr. 63879/00, §32, 03 octombrie 2006; Wynen contra Belgiei, nr. 32576/96, §32, CtEDO 2002-VIII).

Astfel, în circumstanțele expuse se impune concluzia, că însuși apelantul nu a respectat drepturile sale procedurale și s-a eschivat de la îndeplinirea actelor de procedură în măsura stabilită de normele de drept procedural, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor sale. Or, părțile urmează să-și valorifice drepturile garantate de lege în termenul stabilit, aspect specific și speței deoarece, în conformitate cu art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Ca consecință, nelichidarea neajunsurilor expuse în încheierea din 11 ianuarie 2021 de către apelant, în circumstanțele descrise și în termenul stabilit de instanță, a impus adoptarea soluției de restituire a cererii de apel, în cazul în care conform dispozițiilor art. 14 și 16 din Codul de procedură civilă, în lumina interpretărilor date

de CtEDO principiului preeminenței dreptului, actele de dispoziție judecătorească, în speță, încheierea instanței potrivit căreia s-a instituit termen de prezentare a unor înscrisuri necesare pentru a fi dat curs apelului și a asigura o bună și normală derulare a procedurii, este obligatorie atât pentru participanții la proces, cât și pentru instanța de judecată, care a emis actul în cauză, obligație ce se regăsește și în principiile fundamentale a procedurii civile.

Așadar, instanța de apel nu a dispus de o altă soluție legală, decât de a restitui cererea de apel, din motivul neînlăturării neajunsurilor indicate în încheierea, prin care nu s-a dat curs cererii de apel în termenul stabilit. Or, exonerarea arbitrării a apelantului de sancțiunile procedurale stabilite de prevederile legale precitate, în sensul prevederilor art. 10 Cod de procedură civilă, afectează exigențele unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, conform cărora instanța de judecată are obligația de a asigura aparențele de imparțialitate și de a nu admite acte de intervenție arbitrară în favoarea sau defavoarea uneia din părți, având obligația concretizată și de jurisprudența Curții Constituționale, potrivit căreia una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor, stabilite de Constituție și legi, or, instanțele de judecată nefiind o excepție în acest sens.

În acest sens, Colegiul consideră necesar de a reitera că conform art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun și în cele specializate este stabilită de [...] Constituția Republicii Moldova, de prezentul Cod și de alte legi organice.

Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului Cod. Totodată, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 20.01.2015, §41 importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură și pentru autoritățile publice și private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, părțile în proces nu sunt scutite de obligațiile procesuale pozitive întru exercitarea corespunzătoare a obligațiilor legale. Or, în speță, apelantul nu a depus suficientă diligență, în vederea exercitării obligațiilor procedurale avute.

Astfel, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a emis încheierea din 18 februarie 2021, în cazul în care apelantul nu și-a exercitat în volum deplin drepturile procedurale, iar ca consecință a curmat în mod legal orice abuz din partea acestuia.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Ministerul Justiției.

Se menține încheierea din 18 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Marina Melnic împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Casa Națională de Asigurări Sociale și executorul judecătoresc Natalia Ganța-Cupcea cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Svetlana Filincova

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat